

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Механізми формування та виконання місцевих бюджетів»

Студента 5 курсу , 11 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

Кириленка
Владислава
Миколайовича

(підпис студента)

Науковий керівник
д.е.н.,
доцент

Новікова
Наталія
Леонідівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої
програми
к.держ.упр.

Динник
Ірина
Петрівна

(підпис гаранта)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології
Кафедра публічного управління та адміністрування
Освітній ступінь: бакалавр
Спеціальність: публічне управління та адміністрування
Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую
Зав.кафедри _____

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Кириленку Владиславу Миколайовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Механізми формування та виконання місцевих бюджетів»

Затверджена наказом ректора від «14» грудня 2022 р. № 3416

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 01.02.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи: Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування та виконання місцевих бюджетів в Україні.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження є процес формування та виконання місцевих бюджетів.

Предмет дослідження: Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів механізмів формування та виконання місцевих бюджетів в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП**РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ В ОБУХІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ**

1.1. Загальна характеристика Обухівської міської територіальної громади

1.2. Порядок формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади в умовах воєнного стану

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ОБУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Оцінка формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади

2.2. Механізми формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади

**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ****ДОДАТКИ****5. Календарний план виконання роботи**

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 10.01.2023	10.01.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.01.2023	20.01.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 27.01.2023	27.01.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.02.2023	01.02.2023
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-02. 06.2023	01-02. 06.2023
8	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.02.2023	До 10.02.2023
9	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

9. Завдання прийняв до виконання студент

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Випускна кваліфікаційна робота Кириленка Владислава Миколайовича на тему: «Механізми формування та виконання місцевих бюджетів» відповідає темі та носить актуальний характер. Автором опрацьовано значний масив вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, що дало змогу розкрити сутність заявленої теми.

У першому розділі автором розкрито особливості формування та виконання бюджету в Обухівській міській територіальній громаді, визначено порядок формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади в умовах воєнного стану.

Другий розділ ВКР присвячено пошуку публічно-управлінських рішень щодо удосконалення процесів формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади.

Зміст та структура роботи розкривають тему, робота виконана відповідно до вимог та рекомендована до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Кириленко Владислав Миколайович заслуговує на присвоєння ступеня бакалавр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«01» лютого 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ В ОБУХІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	9
1.1. Загальна характеристика Обухівської міської територіальної громади	9
1.2. Порядок формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади в умовах воєнного стану	16
РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ОБУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	23
2.1. Оцінка формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади	23
2.2. Механізми формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади	29
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Тема місцевих бюджетів набуває особливої актуальності в просуванні України до євроінтеграції. Становлення місцевих бюджетів багато в чому залежить від повноти, правильності та оптимальності використання положень Бюджетного кодексу. Крім того, місцеві бюджети стали більш передбачуваними і стабільними, бо знизилась кількість непрофінансованих повноважень.

Соціальний та економічний розвиток будь-якої країни значною мірою залежить від розвитку її територій. Це вимагає відповідного фінансового забезпечення, що здійснюється завдяки формуванню місцевих бюджетів. Зростання ролі місцевих бюджетів у реалізації економічного й соціального регулювання є важливим фактором розвитку країни.

Актуальність проблеми формування доходів місцевих бюджетів і використання їхніх коштів збільшилася в умовах фінансово-економічної кризи. Забезпечення місцевого самоврядування достатніми і стабільними фінансовими ресурсами є однією з умов становлення ефективної та дієздатної місцевої влади. Крім того, без фінансової самостійності місцевих бюджетів з її численними складниками й урахування податкового потенціалу кожної території побудова та розвиток ефективної національної економіки неможливі.

Самостійність місцевих бюджетів України на сьогодні проявляється не в повному обсязі. Так, дохідна база значно залежить не від зусиль місцевої влади в розвитку власної бази оподаткування, а від перерозподілу фінансових ресурсів через державний бюджет, а саме – від надання міжбюджетних трансфертів.

Важливою проблемною процедурою формування та узгодження міських бюджетів є невідповідність зобов'язань щодо фінансових ресурсів, які будуть закріплені за прийнятим бюджетом, фактичним потребам бюджету територіальної громади.

Важливою проблемою процесу формування та виконання місцевих бюджетів залишається невідповідність між обсягами фінансових ресурсів, що

затверджуються при прийнятті бюджету, і фактичними потребами у ході виконання бюджету територіальної громади.

Теоретичним і практичним аспектам формування та використання коштів місцевих бюджетів присвячено роботи вітчизняних учених, серед яких: В. Андрущенко, С. Буковинський, О. Василик, О. Кириленко, В. Кравченко, І. Луніна, В. Опарін, Д. Полозенко, К. Павлюк, С. Слухай та інші. Окремі питання багатогранної проблеми знайшли своє відображення у працях зарубіжних учених: Р. Аграноффа, Р. Бірда, Ш. Бланкарта, А. Вагнера, Р. Гнейста, Ж. Ле Шательє, Р. Масгрейва, А. Сміта та інших.

Серед проблем місцевих бюджетів, які обговорюються в економічній літературі, найбільша увага приділяється таким: пошуку додаткових можливостей для фінансування видатків місцевих бюджетів; можливим підходам до визначення нормативів мінімальної бюджетної забезпеченості та їх розрахунку; видам податків, які необхідно залишати у розпорядженні місцевих бюджетів; нормативам розподілу загальнодержавних податків між бюджетами різних рівнів.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних учених з даної проблематики, детальнішого дослідження потребує сфера планування та виконання бюджету на місцевому рівні.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування та виконання місцевих бюджетів в Україні.

Досягнення даної мети здійснюється через вирішення наступних завдань:

- здійснити загальну характеристику Обухівської міської територіальної громади;
- розглянути порядок формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади в умовах воєнного стану;
- проаналізувати ефективність формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади ;

- дослідити механізми формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади.

Об'єктом дослідження є процес формування та виконання місцевих бюджетів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів механізмів формування та виконання місцевих бюджетів в Україні.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальні методи наукового вивчення: порівняльний аналіз, метод наукової абстракції, систематизація і узагальнення даних, порівняння, деталізація.

Практична цінність одержаних результатів та новизна полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів щодо вдосконалення формування та виконання місцевих бюджетів. Результати дослідження щодо вдосконалення формування та виконання місцевих бюджетів впроваджено в роботу Обухівської міської територіальної громади.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, логічно об'єднаних у чотири підрозділи, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає п'ятдесят дві сторінки, з них основного тексту — тридцять сім сторінок, шість таблиць та один рисунок.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ В ОБУХІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1.1. Загальна характеристика Обухівської міської територіальної громади

Обухівська міська територіальна громада - територіальна громада, що знаходиться в Україні, в Обухівському районі Київської області. Адміністративним центром є місто Обухів.

Обухівська міська об'єднана територіальна громада включає місто Обухів, села: Таценки, Ленди, Нещерів, відкрита для добровільного приєднання інших сіл Обухівського району Київської області.

Місто Обухів знаходиться в північній частині України в межах 50 о 06 00 північної широти та 30о37 00 східної довготи за км на 45 від столиці України міста Києва. Місто Обухів має статус міста обласного значення і згідно з адміністративно-територіальним поділом України належить до Київської області.

Місто Обухів має власну історію міста, історію створення територіальної громади міста, що відображають історичні, культурні, духовні особливості та традиції міста. Перша писемна згадка про Обухів зафіксована у 1362 році. Місто Обухів розташоване на Придніпровській рівнині на південь від міста Києва на 45 кілометрів вздовж автодороги Київ-Знам'янка. Місто Обухів має горбистий рельєф, по ньому протікає зміліла річка Кобринка довжиною більше 13 км, яка впадає у річку Стугну. Територія Обухівської громади має сприятливі кліматичні та інші природні умови для розвитку промисловості і ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Місто Обухів має статус міста обласного значення відповідно до постанови Верховної Ради України від 10.07.2010 р., і згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2015 р. № 1206-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад

Київської області») з наступними змінами) є центром Обухівської міської об'єднаної територіальної громади Київської області.

Основна інформація про Обухівську міську раду Київської області наведена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Інформація про Обухівську міську раду Київської області

Ознака	Характеристика
Повненайменування	ОБУХІВСЬКА МІСЬКА РАДА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Дата реєстрації	18.07.2007 (15 років 6 місяців)
Організаційно-правова форма	ОРГАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
Формавласності	Державна власність / власність територіальних громад
КодЄДРПОУ	35161650
Уповноважені особи	КЛОЧКО СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

Джерело: створено автором на основі [23]

Обухівська територіальна громада – є самостійною самоврядною адміністративно-територіальною одиницею, у межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування, слугує благополуччю та спільному проживанню всіх мешканців, і яка має право комунальної власності, свій місцевий бюджет та свою систему органів місцевого самоврядування, що обрані мешканцями з правом голосу.

Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Обухівської міської ради обласного значення та Германівської, Григорівської, Дерев'янської, Деремезнянської, Долинської, Копачівської, Красненської Першої, Краснослобідської, Маловільшанської, Нещерівської, Перегонівської, Першотравенської, Семенівської сільських рад Обухівського району.

Обухівська міська територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій та повноважень.

Правовий статус міської громади визначається Конституцією України, законами України та Статутом.

Метою територіальної громади є здійснення місцевого самоврядування для загального блага її членів, сприяння створенню умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток кожного члена територіальної громади.

Завданнями територіальної громади є:

- економічний розвиток міста, зберігання рівноваги між економічним розвитком та екологічним середовищем;
- забезпечення кожній людині безпечного для життя і здоров'я навколишнього середовища;
- зберігання, раціональне та ефективне використання природних ресурсів;
- розвиток у місті ефективних виробничої, соціальної і транспортних систем;
- створення умов для працевлаштування жителів міста та їх матеріально-фінансової самостійності;
- забезпечення пропозиції соціального житла;
- створення умов у місті, які сприяють досягненню фізичного, культурного, морального і духовного розвитку особистості;
- організація закладів для підтримки здоров'я жителів міста, заохочення їх прагнення вести здоровий спосіб життя;
- розширення пільгових, доступних для різних категорій населення, форм користування соціально-культурними, спортивними закладами, спорудами міста;
- надання підтримки у розвитку національно-етнічних, вікових, фахових, культурних релігійних та інших груп населення, створення умов для їх діяльності та мирного співіснування, участі в них широкого кола жителів міста;
- зберігання і реставрація історичних пам'яток та споруд, розвиток якісної сучасної архітектури, формування естетичного зовнішнього вигляду міста;
- створення безпечних умов проживання для жителів міста, забезпечення ефективного захисту від злочинності, правопорушень та будь-яких форм насильства;

- створення для загального блага умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток та підвищення індексу щастя кожного мешканця, здійснення визначених Конституцією України та цим Статутом його прав і свобод[32].

Для досягнення основної мети міська громада здійснює своє конституційне право на місцеве самоврядування.

Визнання, дотримання і захист прав і свобод людини та громадянина на території міста Обухова та сіл об'єднаної територіальної громади – обов'язок органів місцевого самоврядування.

До повноважень місцевої громади, що здійснюються через загальні збори громадян, референдуми, вибори та інші форми безпосередньої демократії, належать:

- 1) обговорення Статуту;
- 2) ініціювання встановлення/зміни меж територіальної громади;
- 3) формування міської ради, обрання міського голови й ухвалення рішень про дострокове припинення їхніх повноважень;
- 4) заслуховування звітів депутатів, міського голови та виконавчих органів ради;
- 5) здійснення контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування у встановлених законами України і цим Статутом формах;
- 6) об'єднання з іншими територіальними громадами.
- 7) прийняття обов'язкових для виконання рішень у визначеному законодавством та цим Статутом порядку [33].

Обухівська територіальна громада здійснює місцеве самоврядування на таких принципах:

- демократія участі: територіальна громада здійснює місцеве самоврядування безпосередньо або через органи місцевого самоврядування;
- публічність: інформація про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування є відкритою, знаходиться у вільному доступі, за винятком випадків, прямо передбачених законом;

- зручність процедури: засоби, за допомогою яких члени територіальної громади управляють територіальною громадою, є простими і доступними для використання кожним;
- пріоритет прав Обухівської територіальної громади: діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється виключно в інтересах територіальної громади;
- будь-яка шкода, що завдана посадовими чи службовими особами місцевого самоврядування територіальній громаді, юридичним та фізичним особам, підлягає відшкодуванню;
- максимальна ефективність: рішення, що готуються чи ухвалюються, мають бути максимально ефективними серед можливих альтернативних рішень, враховувати інтереси всіх груп населення, на які воно буде поширюватися;
- забезпечення економічного розвитку Обухівської територіальної громади як базису для підвищення рівня стандартів життя мешканців та розвитку соціального капіталу, створення сприятливих умов для розвитку промислово-виробничого сектора, підприємництва, надходження інвестицій в економіку громади;
- сталість: використання ресурсів територіальної громади не може шкодити наступним поколінням;
- екологічність: при прийнятті рішення має забезпечуватись мінімальний негативний вплив на навколишнє природне середовище;
- системність: кожне рішення розглядається в контексті його дії разом з іншими рішеннями у просторі, часі, ефективності стратегічного планування;
- збереження архітектурної спадщини, культурних надбань поряд із надбаннями сучасності, формування естетичного зовнішнього вигляду населених пунктів громади;
- міжнаціональна єдність, мовна та міжконфесійна толерантність, взаємоповага [32].

Територіальна громада, створені нею органи та посадові особи місцевого самоврядування самостійно реалізують надані їм повноваження.

Місцеве самоврядування в Обухівській міській об'єднаній територіальній громаді – це гарантоване державою право та реальна здатність Обухівської територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування в Обухівській територіальній громаді здійснюється відповідно до Конституції України, законів України, чинних міжнародно-правових актів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Статуту та інших нормативно-правових актів.

Формами участі мешканців у місцевому самоврядуванні є: загальні збори членів територіальної громади за місцем проживання; місцевий референдум; місцеві вибори; місцеві ініціативи; громадські слухання; звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування; громадська експертиза; консультації з громадськістю; участь у роботі громадських рад та інших консультативних органів; участь у роботі наглядових рад комунальних підприємств; участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення; електронна форма участі у місцевому самоврядуванні; громадський бюджет; інші форми участі у місцевому самоврядуванні.

Перелік форм участі жителів Обухівської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування не є вичерпним.

Нові форми безпосередньої участі у здійсненні місцевого самоврядування можуть ініціюватися жителями Обухівської територіальної громади, а також встановлюватися органами та посадовими особами місцевого самоврядування відповідно до законодавства України.

До системи міської влади (місцевого самоврядування) входять:

- 1) Обухівська міська об'єднана територіальна громада Київської області;
- 2) Обухівська міська рада Київської області;
- 3) міський голова;
- 4) Виконавчий комітет Обухівської міської ради Київської області;
- 5) органи самоорганізації населення [22].

Територіальна громада здійснює місцеве самоврядування на наступних принципах, передбачених Конституцією України і Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»: народовладдя; законності; верховенства права, пріоритету прав та свобод людини та громадянина; гласності; колегіальності; поєднання місцевих інтересів та державних; правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в обсягах та межах своїх повноважень; підзвітності та відповідальності перед територіальною громадою органів і посадових осіб місцевого самоврядування; державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування; судового захисту прав територіальної громади [32].

Населення Обухівської територіальної громади складається з жителів (громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, внутрішньо переміщених осіб), які проживають у місті та селах міської ради на законних підставах.

Членами Обухівської територіальної громади визнаються жителі міста Обухова та сіл міської ради, які внесені до Реєстру членів Обухівської міської об'єднаної територіальної громади Київської області.

Головним планувальним документом міста Обухова визначено «Стратегічний план економічного розвитку міста Обухова», який затверджується рішенням Обухівської міської ради.

Стратегічний план спрямовано на місцевий економічний розвиток як процес стратегічного партнерства, який допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові і існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання та створення умов для цього розвитку на тривалий період. Економічний розвиток спрямований на виробництво найбільшої кількості благ та створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності, яка полягає у динамічному і більш стабільному розвитку громади у порівнянні з іншими містами та регіонами, а також у розвитку місцевих приватних компаній, що перемагають своїх конкурентів з інших регіонів (зі збуту, експорту,

продуктивності, доходах). Ці процеси можливі тільки при наявності сприятливого бізнес-середовища та активної інвестиційної політики місцевої влади [33].

1.2. Порядок формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану, коли надходження до бюджету зменшуються, а видатки значно зростають, важливо забезпечити належне виконання державного та місцевих бюджетів, знайти додаткові джерела надходжень і запровадити жорстку бюджетну економію. В умовах обмежених фінансових можливостей перед державою постало завдання забезпечити ефективне функціонування бюджетної системи шляхом переорієнтації коштів затверджених на 2022 рік бюджетів на соціальні виплати громадянам, збільшення видатків на оборону держави, перегляду джерел поповнення бюджету та залучення міжнародної фінансової допомоги. Від злагодженості та ефективної координації дій учасників бюджетного процесу залежить досягнення та підтримання фінансової стабільності державного та місцевих бюджетів, запобігання макроекономічним дисбалансам [3].

В умовах воєнного стану вкрай важливо забезпечити оперативне, належне та безперервне виконання місцевих бюджетів. З метою забезпечення ефективного функціонування бюджетної сфери та забезпечення життєво важливих потреб жителів територіальних громад на період дії воєнного стану Офіс Президента України, Уряд, Верховна Рада України, РНБО України та інші центральні органи виконавчої влади запровадили заходи щодо забезпечення ефективного функціонування бюджетної сфери [8].

У зв'язку з цим з початком збройної агресії російської федерації проти України бюджетне законодавство зазнало значних змін. Цю особливість бюджетного процесу можна наочно продемонструвати на такому прикладі. Відповідно до ст. 24 БК України у складі загального фонду кошторису обов'язково передбачається резервний фонд. Цей фонд формується для

фінансування непередбачуваних видатків, які не мають постійного характеру і не можуть бути передбачені при складанні бюджету [2].

Порядок використання коштів резервного фонду бюджету регулюється розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету» від 29.03.2002 р. № 415 1. Водночас із моменту введення воєнного стану в Україні дію цього нормативно-правового акта призупинено. У свою чергу прийнято Тимчасовий порядок виділення та використання коштів резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану. Цим наказом встановлено, що:

1) виділення коштів з резервного фонду бюджету здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, місцевої державної адміністрації, військової адміністрації, виконавчого органу відповідної ради, яким визначаються:

а) головний розпорядник бюджетних коштів, якому виділяються кошти з резервного фонду бюджету;

б) напрямок використання коштів резервного фонду бюджету;

в) обсяг коштів, виділених із резервного фонду бюджету;

г) код програмної класифікації видатків та кредитування бюджету відповідно до напряму використання коштів резервного фонду бюджету та інших умов (щодо виділення, використання, обліку, звітності) у разі необхідності. Структура кодування програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету за бюджетними програмами, видатками чи кредитуванням, які здійснюються за рахунок коштів резервного фонду, для яких п'ятий знак визначається цифрою «7», може не застосовуватися;

2) після прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету:

а) головний розпорядник бюджетних коштів доводить до відома Мінфіну (місцевого фінансового органу) коди економічної класифікації видатків і кредитування державного бюджету та відповідні обсяги коштів згідно із зазначеним рішенням;

б) Мінфін (місцевий фінансовий орган) при визначенні бюджетної програми за рахунок коштів резервного фонду бюджету присвоює їй коди програмної та функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету відповідно до напрямку використання коштів резервного фонду бюджету, визначеного зазначеним рішенням;

в) місцевий фінансовий орган вносить зміни в установленому порядку до розпису відповідного місцевого бюджету на 2022 рік;

г) Державна казначейська служба здійснює фінансове забезпечення видатків і платежі з резервного фонду державного бюджету за погодженням з Міністром фінансів з подальшим внесенням змін до розпису Державного бюджету України на 2022 рік у встановленому порядку, а також інші положення[9].

Отже, законодавець в умовах воєнного часу змінив підходи до порядку виділення коштів з резервного фонду державного бюджету. Фактично, регламентуються такі основні положення:

1) перелік суб'єктів, які мають право приймати рішення про виділення коштів резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану;

2) відомості, які обов'язково зазначаються в такому рішенні про виділення коштів;

3) обов'язки відповідних органів та їх посадових осіб, які підлягають виконанню після прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету;

4) перерахування залишків невикористаних коштів резервного фонду державного бюджету тощо [17].

Цей Порядок чітко регламентує основні положення виділення коштів з аналізованого бюджетного фонду. Такий підхід є конструктивним і правильним не лише в умовах воєнного стану, а й у «нормальних» умовах. Однозначність, чіткість і ясність бюджетно-правових норм є тими характеристиками, які суттєво впливають на ефективність їх застосування [12].

Крім того, в умовах воєнного часу прийнято Закон України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу

України щодо посилення гнучкості місцевих бюджетів та підвищення оперативності прийняття рішень». Прийняття цього акта зумовлено необхідністю врегулювання бюджетних відносин в умовах воєнного стану з урахуванням необхідності оперативного прийняття органами місцевого самоврядування управлінських рішень щодо спрямування коштів на першочергові потреби. Зокрема, йдеться про внесення пунктів 22-5 та 22-6 до Прикінцевих та перехідних положень БК України. У цих пунктах йдеться про надання в умовах воєнного стану органам місцевого самоврядування, місцевим державним адміністраціям, військово-цивільним адміністраціям або військовим адміністраціям (у разі їх утворення) права приймати рішення щодо:

1) здійснення, як виняток із положень ч. 2 ст. 85 БК України, видатків, не віднесених до відповідних місцевих бюджетів цим Кодексом, і видатків на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів. Такі видатки здійснюються шляхом надання міжбюджетного трансферту з місцевого бюджету;

2) перерахування коштів із спеціального фонду місцевого бюджету (крім власних надходжень бюджетних установ та міжбюджетних трансфертів) до загального фонду місцевого бюджету. У разі передачі коштів із спеціального фонду місцевого бюджету до загального фонду місцевого бюджету, як виняток з положень ст. 72 БК України, місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за спеціальним фондом та з дефіцитом за загальним фондом шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет [2].

Бюджетний процес має системний характер, а отже, є гнучким, враховуючи реалії, що сформувалися в державі за певний період часу. У звичайний період така норма навряд чи відповідала б положенням і принципам бюджетного процесу, але з огляду на запровадження в Україні воєнного стану такі зміни можна вважати виправданими [10].

Відповідно до п. 22-6 Прикінцевих та перехідних положень БК України у період дії воєнного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування не застосовуються норми ч. 7 ст. 74 цього Кодексу [2].

Також заслуговує на увагу Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів під час дії воєнного стану» від 11 березня 2022 року № 2521. Вищезазначена Постанова передбачає низку бюджетно-правових новацій. Зокрема, фіксується:

- а) право військових адміністрацій реалізовувати бюджетні повноваження;
- б) низку повноважень виконавчих комітетів відповідних місцевих рад, місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій чи військових адміністрацій (наприклад, здійснення без погодження з відповідною комісією місцевої ради передачі бюджетних призначень від одного головного розпорядника бюджетних коштів до іншого, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, враховуючи резервний фонд бюджету, додаткових дотацій та субвенцій, у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів, а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) за бюджетною програмою; прийняття рішень (кожною зі сторін) про передачу коштів між місцевими бюджетами без укладення договорів; здійснення розподілу та перерозподілу обсягів трансфертів із державного та місцевих бюджетів місцевим бюджетам тощо);
- в) використання Державною казначейською службою України електронних носіїв інформації під час обміну інформацією для забезпечення розрахунково-касового обслуговування місцевих бюджетів та складання звітності про виконання місцевих бюджетів (з урахуванням положень Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» від 9 червня 2021 р. № 590);
- г) зупинення розпочатих та заборона проведення перевірок Державною аудиторською службою України на період до припинення або скасування воєнного стану [18].

Такі зміни сприяють не лише оптимізації бюджетної діяльності в умовах воєнного стану, а й спрямовані на використання цифрових технологій у бюджетному процесі. Примітно, що вчені акцентують увагу на важливості таких інновацій. Наприклад, справедливо зазначається, що всі тимчасові зміни в бюджетному законодавстві спрямовані на оперативне фінансування територіальної оборони, Збройних Сил України, захист населення, підтримку державного сектору та функціонування економіки [20].

З початку війни місцеві бюджети України показали позитивні результати – зведений показник виконання їх дохідної частини по державі кращий, ніж можна було очікувати. Зокрема, у відносно безпечних регіонах не було суттєвих проблем із надходженням коштів до місцевих бюджетів, що було зумовлено збільшенням надходжень ПДФО за рахунок виплат військовослужбовцям та податковою дисципліною платників [15].

Залучення та використання коштів у сфері місцевих фінансів протягом I півріччя 2022 року в умовах повномасштабної війни свідчить про ефективність заходів, застосовуваних під час воєнного стану, органами державної влади. Усвідомлюючи, що бойові дії тривають, у майбутньому слід розраховувати на кошти, які спрямовуються як на задоволення нагальних потреб, так і на подолання наслідків війни. Тому для подолання проблем, пов'язаних з ефективним управлінням місцевими фінансами, необхідні злагоджені дії органів державної влади та місцевого самоврядування, покликані оперативно реагувати на щоденні виклики [1].

Саме з урахуванням потреб місцевого самоврядування сформовано проект Державного бюджету на 2023 рік, яким передбачено такі зміни у розподілі фінансів на користь місцевих бюджетів:

- збільшення частки податку на доходи фізичних осіб, що зараховуватиметься до місцевих бюджетів, до 64%;
- формування в бюджеті фонду відновлення та збільшення резервного фонду для відновлення населених пунктів, які постраждали внаслідок війни;

- продовження зарахування до місцевих бюджетів коштів від податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців;
- виділення субвенції на реалізацію програм Міністерства у справах ветеранів України, кошти якої будуть спрямовані місцевим бюджетам на вирішення медичних, соціальних та житлових проблем військовослужбовців, ветеранів, учасників бойових дій [5].

У довоєнний період багато громад часто упереджено оцінювали джерела формування доходів місцевих бюджетів та можливості їх збільшення з тих чи інших причин. Проте під час війни особливого значення набуває економія та раціональне використання фінансових ресурсів, тому на місцевому рівні важливо провести ретельний аналіз резервів залучення додаткових коштів до бюджетів [24].

Наприклад, зараз держава прийняла ряд програм підтримки підприємців I-III груп, надавши їм можливість відстрочити податкові платежі. Але якщо налагодити якісну комунікацію на місцевому рівні з представниками малого та середнього бізнесу, то підприємці більш охоче реагують на потреби громад та інтереси суспільства та сплачують обов'язкові платежі в повному обсязі, в межах своїх можливостей, тим самим сприяючи наповненню місцевих бюджетів [11].

Важливим резервом наповнення місцевих бюджетів є створення нових робочих місць для потенційних платників податків. Зокрема, йдеться про працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, переміщених підприємств із територій, що постраждали від бойових дій, на відносно безпечні території, а також пошук шляхів залучення інвесторів [24].

Загалом, процес управління місцевими фінансами у воєнний час має бути зосереджений на діяльності, яка сприяє економії та скороченню витрат, які не відповідають цій вимозі. Зокрема, можна встановлювати ліміти на споживання енергії, забороняти витрати на певні матеріали чи послуги не першої необхідності, призупиняти фінансування урочистих заходів (крім надважливих), капітальних видатків тощо. Необхідно якісно здійснювати моніторинг, аналіз, контроль і коригування цієї діяльності. Ці та інші скоординовані дії сприятимуть

вивільненню коштів, які зможуть наповнювати місцеві бюджети та раціонально розпоряджатися фінансовими ресурсами, що належать територіальним громадам [12].

Отже, в умовах воєнного стану правове регулювання бюджетного процесу в Україні зазнало суттєвих змін. Внесення таких змін до бюджетного законодавства зумовлено особливостями умов, які також висвітлюються у відповідних повноваженнях учасників бюджетного процесу. В умовах воєнного часу законодавець змінив підходи до порядку виділення коштів з резервного фонду державного бюджету. Регламентуються такі основні положення: перелік суб'єктів, які мають право приймати рішення про виділення коштів резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану; у такому рішенні про виділення коштів обов'язково зазначається інформація (відомості); зобов'язання відповідних органів та їх посадових осіб, які підлягають виконанню після прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету; перерахування залишків невикористаних коштів резервного фонду державного бюджету тощо. Слід зазначити, що вищезазначений Порядок чітко регламентує основні положення виділення коштів з аналізованого фонду бюджету. Конструктивність і правильність обраного підходу відзначається не лише в умовах воєнного стану, а й у «нормальних».

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ОБУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Оцінка формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади

Бюджетний процес Обухівської міської територіальної громади – це дії уповноважених осіб, на основі норм бюджетного права, виконавчого комітету місцевого самоврядування щодо складання, затвердження, розгляду та виконання бюджету, звітування про його виконання.

Бюджетний процес Обухівської міської територіальної громади формується наприкінці року, уповноваженими учасниками бюджетного процесу є посадові особи, органи чи установи, наділені бюджетними повноваженнями [26].

Цілковите розуміння бюджетного процесу виявляється в тому, що діяльність, заснована на повноваженнях влади, будь-яких органів, повинна бути підпорядкована суворим процесуальним формам, які забезпечують доцільність, обґрунтованість і законність цієї діяльності. Тому чітка черга дуже ретельно зіставляється і регламентується в усіх частках, вона потрібна не тільки для організації та координації роботи всієї системи державних органів, а також органів місцевого самоврядування чи органів місцевого самоврядування для створення та виконання бюджету, але і для правильного розв'язання проблем, що його супроводжують.

Учасники бюджетного процесу повинні виконувати низку завдань, зокрема:

- визначити всі грошові та матеріальні резерви з метою створення збалансованого ринку;
- визначити доходи бюджету за окремими податками та обов'язковими платежами, загальний обсяг відповідно до розрахунків і цільових програм соціально-економічного розвитку;

- узгодити бюджет із загальною програмою фінансової стабілізації, спрямованою на подолання таких перешкод, як інфляційні тенденції в економіці, а також забезпечення стабільності національної валюти;
- бюджетне регулювання з метою збалансування бюджетів різного рівня перерозподіляючи джерела прибутку держави між ними та певним відвітленням господарства, економічними регіонами;
- скорочення та усунення дефіциту бюджету за рахунок економічно вигідних джерел;
- посилення нагляду за фінансовою діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб[27].

Рис. 2.1. Бюджетний процес Обухівської міської територіальної громади

Джерело: створено автором

Бюджетний процес слід розглядати як нерозривний цілісний процес, який являє собою взаємопов'язану та взаємообумовлену сукупність трьох складових, через які реалізуються його стадії:

- період формування проекту бюджету та затвердження акта про бюджет – «до початку бюджетного року»;
- у цьому «бюджетному році», а отже, і в бюджетному періоді, як виконується прийнятий бюджетний акт;
- час після закінчення «бюджетного року», коли звіряється, розглядається та затверджується звітність про виконання бюджету [25].

Формування бюджетного процесу Обухівського міського територіального товариства показано на рис. 2.1.

Дослідимо виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік. В додатку А представлено дані про доходи загального бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік. Відповідно до наведених результатів бачимо, що бюджет Обухівської міської територіальної громади по доходах загального фонду за 2021 рік перевиконаних на 8 %. В цілому всі статті перевиконані, крім статей офіційних трансфертів, доходів від органів державного управління та субвенцій з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам. Проте дані відхилення є незначними.

В таблиці 2.1 представлено дані про виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади по доходах спеціального фонду за 2021 рік.

Таблиця 2.1

Інформація про виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади по доходах спеціального фонду за 2021 рік

Найменування	Затверджений план на 2021 рік (з урахуванням змін)(грн.)	Факт за 2021 рік (грн.)	Відхилення від плану (+/-) (грн.)	% виконання плану
Податкові надходження	323100,00	305682,22	-17417,78	94,6
Екологічний податок	323100,00	305682,22	-17417,78	94,6
Неподаткові надходження	8474238,14	10092568,07	1618329,93	119,1

Продовження таблиці 2.1

Грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності		501,61	501,61	0
Надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту	35100,00	1597501,18	1562401,18	4551,3
Власні надходження бюджетних установ	8439138,14	8494565,28	55427,14	100,7
Доходи від операцій з капиталом	3894900,00	5041966,89	1147066,89	129,5
Кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим та майна, що перебуває в комунальній власності	0,00	499400,00	499400,00	0,0
Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній або комунальній власності, та земельних ділянок, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим	3894900,00	4542566,89	647666,89	116,6
Інші фонди	5460000,00	5486430,52	26430,52	100,5
Цільові фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади	5460000,00	5486430,52	26430,52	100,5
Усього доходів без урахування міжбюджетних трансфертів	18152238,14	20926647,7	2774409,56	115,3
Офіційні трансферти	34560000,00	34559924,00	-76,00	100,0
Від органів державного управління	34560000,00	34559924,00	-76,00	100,0
Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	34560000,00	34559924,00	-76,00	100,0
Разом доходів	52712238,14	55486571,70	2774333,56	105,3

Джерело: сформоване автором за [4]

З таблиці 2.1 можемо зробити висновок про перевиконання бюджету Обухівської міської територіальної громади по доходах спеціального фонду. Перевиконання бюджету становить 5,3 %. Недовиконання спостерігається за наступними статтями: податкові надходження та екологічний податок. Для обох статей розмір недовиконання складає 5,4 %.

Далі розглянемо видаткову частину бюджету Обухівської міської територіальної громади. В таблиці 2.2 представлено дані щодо виконання видаткової частини бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік (загальний фонд).

Таблиця 2.2

Інформація про виконання видаткової частини бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік (загальний фонд)

Показник	План на рік з урахуванням змін	Касові видатки за звітний період	Відхилення касових видатків від плану	% виконання
Державне управління	69 321 138,00	68 427 200,10	-893 937,90	98,71
Освіта	290 962 886,20	287 999 698,74	-2 963 187,46	98,98
Охорона здоров'я	32 833 478,74	26 288 871,66	-6 544 607,08	80,07
Соціальний захист та соціальне забезпечення	26 840 200,00	23 834 982,66	-3 005 217,34	88,80
Культура і мистецтво	19 673 300,00	19 257 188,09	-416 111,91	97,88
Фізична культура і спорт	12 254 600,00	11 452 174,89	-802 425,11	93,45
Житлово-комунальне господарство	48 611 722,00	43 445 907,63	-5 165 814,37	89,37
Економічна діяльність	17 063 500,00	15 820 370,55	-1 243 129,45	92,71
Інша діяльність	5 310 300,00	5 277 457,76	-32 842,24	99,38
Резервний фонд	2 338 271,00	1 572 062,42	-766 208,58	67,23
Міжбюджетні трансферти	45 633 900,00	45 632 446,97	-1 453,03	100,00
Усього	570 843 295,94	549 008 361,47	-21 834 934,47	96,17

Джерело: сформоване автором за [4]

З таблиці 2.2 маємо недовиконання видаткової частини бюджету загального фонду. Величина недовиконання складає 3,83 %. Аналізуючи дані таблиці 2.2, бачимо, що практично всі статті мають аналогічну ситуацію, окрім міжбюджетних трансфертів, які було виконані на 100 %.

В таблиці 2.3 представлено дані щодо виконання видаткової частини бюджету Обухівської міської територіальної громади (спеціальний фонд).

Таблиця 2.3

Інформація про виконання видаткової частини бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік (спеціальний фонд)

Показник	План на рік з урахуванням змін	Касові видатки за звітний період	Відхилення касових видатків від плану	% виконання
Державне управління	1 412 857,09	1 355 355,96	-57 501,13	95,93
Освіта	11 275 635,35	10 921 868,87	-353 766,48	96,86
Охорона здоров'я	7 838 997,20	7 451 981,36	-387 015,84	95,06
Соціальний захист та соціальне забезпечення	4 972 318,00	4 215 356,19	-756 961,81	84,78
Культура і мистецтво	1 027 144,18	766 726,81	-260 417,37	74,65

Продовження таблиці 2.3

Фізична культура і спорт	604 441,00	399 871,60	-204 569,40	66,16
Житлово-комунальне господарство	48 763 298,00	43 970 261,55	-4 793 036,45	90,17
Економічна діяльність	87 862 742,00	79 263 128,87	-8 599 613,13	90,21
Інша діяльність	1 089 402,00	170 327,38	-919 074,62	15,63
Резервний фонд	3 059 817,00	2 718 112,45	-341 704,55	88,83
Міжбюджетні трансферти	4 560 630,00	4 560 630,00	0,00	100,00
Усього	172 467 281,82	155 793 621,04	-16 673 660,78	90,33

Джерело: сформоване автором за [4]

З таблиці 2.3 можемо спостерігати недовиконання видаткової частини бюджету спеціального фонду. Величина недовиконання складає 9,67 %. Практично всі статті мають аналогічну ситуацію, окрім міжбюджетних трансфертів, які було виконані на 100 %.

Отже, по підсумковим статтям доходів та витрат бюджету Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік можемо спостерігати перевиконання бюджету по доходах загального фонду на 8 %, спеціального фонду – на 5,3 %.

Щодо видатків бюджету, то спостерігається їх недовиконання: по загальному фонду – на 3,83 %; по спеціальному фонду – на 9,67 %.

В 2021 році в бюджеті Обухівської міської територіальної громади спостерігається профіцит за даними загального фонду: 654182477,48 грн - 549008361,47 грн = 105174116 грн; спостерігається дефіцит за даними спеціального фонду: 55486571,70 грн - 155793621,04 грн = -100307049 грн.

Таким чином беручи все вище сказане до уваги, можемо зробити висновок, що Обухівської міської територіальної громади за 2021 рік в цілому є ефективним.

2.2. Механізми формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади

Фінансова основа Обухівської територіальної громади – це сукупність місцевих фінансових ресурсів, за допомогою яких забезпечується реалізація завдань та функцій місцевого самоврядування.

Обухівська територіальна громада володіє такими фінансовими ресурсами:

- 1) кошти міського бюджету;
- 2) частина коштів підприємств, установ та організацій, створених за участю органів місцевого самоврядування;
- 3) дивіденди, нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, що перебувають у власності територіальної громади;
- 4) кошти, передані державою для забезпечення виконання делегованих повноважень органів виконавчої влади;
- 5) інші фінансові ресурси відповідно до законодавства України [16].

Будь-яка фінансова діяльність органів місцевого самоврядування є відкритою і доступною для громадського контролю в порядку, установленому законом і Статутом.

Фінансова політика органів місцевого самоврядування має на меті:

- створення механізмів регулювання, стимулювання та координації процесів економічного та соціального розвитку ;
- запровадження відповідних фіскальних інструментів, що дозволяють створювати механізми формування надійної бази власних надходжень;
- забезпечення надання послуг у соціальній, житлово-комунальній та інших сферах міського господарства;
- сприяння розвитку інвестиційних процесів;
- виконання повноважень, делегованих органами виконавчої влади;
- запровадження механізмів місцевих субвенцій для пріоритетних напрямків розвитку міста у вигляді податків, надання пільг, спрощення процедур, тощо, у порядку, визначеному законом [32].

Основним фінансовим планом формування і використання фінансових ресурсів територіальної громади є міський бюджет Обухівської міської ради. Порядок складання, розгляду, затвердження, виконання та звітності бюджету Обухівської територіальної громади встановлюється бюджетним законодавством України та з урахуванням Програми соціально-економічного та культурного розвитку міста.

Міський бюджет є самостійним.

Обухівська територіальна громада не відповідає за бюджетні зобов'язання інших територіальних громад, а також за бюджетні зобов'язання держави коштами міського бюджету.

Обухівська міська рада забезпечує оприлюднення рішень про міський бюджет та періодичних звітів про його виконання на офіційному веб-сайті міста та в засобах масової інформації, згідно з чинним законодавством.

Обухівська міська рада з метою залучення членів територіальної громади до розробки проекту міського бюджету на наступний рік проводять бюджетні слухання у формі консультацій з громадськістю [33].

У результаті децентралізації в Україні відбулося зміцнення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад. Органи місцевої влади отримали додаткові ресурси для наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, але водночас отримали додаткові навантаження на видаткову частину своїх бюджетів. Реформа місцевого самоврядування на засадах децентралізації за своєю суттю мала значний вплив на соціально-економічний розвиток територій і об'єднаних територіальних громад зокрема [21].

Для оцінки перспектив розвитку Обухівської міської територіальної громади в цілому та її фінансової складової в умовах децентралізації влади необхідно провести SWOT-аналіз, спрямований на визначення її сильних і слабких сторін, загроз та можливостей для їх подальшого коригування.

SWOT-аналіз – метод стратегічного планування, який включає виявлення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації та поділ їх на чотири частини: сильні сторони, слабкі сторони, можливості, загрози. Сильні та слабкі сторони є внутрішніми факторами, можливості та загрози – зовнішніми. SWOT-аналіз є першим кроком у плануванні, і завдяки йому можна зосередитися на головних моментах процесу. SWOT-аналіз допомагає суб'єктам прийняття важливих рішень мати уявлення про варіанти поєднання внутрішніх сильних сторін із зовнішніми можливостями [31].

Основною метою SWOT-аналізу Обухівської міської територіальної громади та її фінансової складової в умовах децентралізації є підвищення рівня соціально-економічного розвитку громади, покращення якості життя населення громади, рівня ресурсного забезпечення бюджету, шляхом розширення методів, які органи місцевого самоврядування отримали в процесі децентралізації.

Результати SWOT-аналізу Обухівського міського територіального товариства представлені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Результати SWOT-аналізу Обухівської міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Громада фінансово спроможна; 2. Наявність промислових підприємств; 3. Ініціативне керівництво громади, що реалізує міжнародні програми розвитку громади; 4. Наявна соціальна інфраструктура; 5. Наявність корисних копалин; 6. Активне впровадження енергоефективності в бюджетних установах громади. 7. Можливість залучення інвестицій; 8. Наявність вільних земельних ділянок сільськогосподарського призначення та для масового відпочинку населення; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низький рівень транспортного сполучення; 2. Природне скорочення населення; 3. Низька активність населення в громаді. 4. Мала народжуваність; 1. Недостатність кваліфікованих робочих кадрів; 2. Низький рівень зайнятості працездатного населення; 3. Низька густина населення;
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення зовнішніх зв'язків та запровадження міжнародних проєктів розвитку громади; 2. Створення об'єктів нетрадиційної енергетики; 3. Збільшення фінансування програм розвитку малого та середнього підприємництва; 4. Використання вільних будівель, що знаходяться у комунальній власності громади; 5. Розвиток та відновлення спортивної інфраструктури; 6. Створення власного бренду громади та промоція громади за її межами для збільшення рівня конкурентоспроможності; 7. Покращення транспортного сполучення. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велике безробіття; 2. Небажання кваліфікованих жителів громади залишатися працювати в громаді; 3. Міграція працездатного населення громади з села до міста; 4. Демографічна криза; 5. Створення екологічної катастрофи.

Джерело: створено автором

Проведений SWOT-аналіз показує велике коло можливостей, що можуть бути застосовані та використані місцевими органами влади Обухівської міської територіальної громади для подолання загроз, які можуть виникнути у громаді. Зазначені можливості свідчать про можливість підвищення соціально-економічного стану в громаді, поліпшення якості життя населення та збільшення рівня ресурсного забезпечення бюджету громади.

Таким чином, збільшення видатків на фінансування програм розвитку малого та середнього бізнесу, надання в оренду вільних будівель, що перебувають у власності громади, призведе до покращення рівня безробіття, створення нових робочих місць та, відповідно, збільшить надходження до бюджету громади.

Розвиток та відновлення спортивної інфраструктури в громаді дозволить більше людей займатися спортом та вести здоровий спосіб життя.

Налагодження зовнішніх зв'язків, створення власного бренду та просування його за межами країни популяризує громаду та дозволяє запроваджувати різні міжнародні проекти для її розвитку. Так, у нашій країні практикується створення підприємств з переробки твердих побутових відходів за рахунок міжнародних грантів. А оскільки переробка та захоронення твердих побутових відходів є слабкою стороною Обухівської міської територіальної громади, то завдяки розвитку міжнародних зв'язків є можливість для виграти грант на будівництво підприємства з сортування та переробки твердих побутових відходів. Впровадження цих ідей покращить ситуацію з безробіттям, створить робочі місця, стане новим джерелом поповнення дохідної частини бюджету та покращить одну з головних проблем регіону – екологічну ситуацію [35].

Основними шляхами вирішення проблем покращення умов для збалансованого та планомірного розвитку Обухівської міської територіальної громади, її соціального розвитку, підвищення добробуту населення громади та наближення його до європейських стандартів є:

- вирішити питання виведення з тіні власників земельних паїв, які самостійно їх обробляють, так званих «незалежних працівників», оскільки переважна більшість із них, отримуючи доходи від господарювання на цих

ділянках землі, не декларують їх. податкові органи і, відповідно, не сплачують податки до бюджетів різних рівнів;

- керівництву Обухівської міської територіальної громади безоплатно та земельні ділянки сільськогосподарського призначення, на які закінчуються договори оренди, передавати в оренду лише на конкурентних засадах, тобто через електронні земельні аукціони. Застосування цього методу значно збільшить надходження до сільського бюджету орендної плати від юридичних або фізичних осіб;

- необхідність продовження більш ефективної роботи із залучення міжнародних грантів до сільського суспільства для соціально-економічного розвитку території;

- розглянути можливість будівництва за рахунок міжнародних грантів підприємства з сортування та переробки твердих побутових відходів, що покращить ситуацію з безробіттям, стане новим джерелом наповнення дохідної частини бюджету фінансовими ресурсами та вирішить одну з основних проблем регіон - екологічна ситуація;

- переглянути штатний розпис та структуру Обухівської міської територіальної громади для зменшення навантаження на бюджет громади;

- збільшення видатків на розвиток малого та середнього бізнесу в суспільстві з метою зменшення безробіття серед працездатного населення, створення нових робочих місць і, як наслідок, збільшення джерел надходжень до бюджету [14, 19, 35].

Отже, впровадження вищевказаних заходів сприяє вдосконаленню механізму формування та виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У ході виконання роботи визначено особливості формування та виконання бюджету міської територіальної громади у воєнний період, проаналізовано ефективність виконання бюджету, розглянуто механізм формування та виконання бюджету міської територіальної громади та запропоновано напрями його вдосконалення.

В ході дослідження було зроблено наступні висновки:

1. Обухівська територіальна громада – є самостійною самоврядною адміністративно-територіальною одиницею, у межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування, слугує благополуччю та спільному проживанню всіх мешканців, і яка має право комунальної власності, свій місцевий бюджет та свою систему органів місцевого самоврядування, що обрані мешканцями з правом голосу.

Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Обухівської міської ради обласного значення та Германівської, Григорівської, Дерев'янської, Деремезнянської, Долинської, Копачівської, Красненської Першої, Краснослобідської, Маловільшанської, Нещерівської, Перегонівської, Першотравенської, Семенівської сільських рад Обухівського району.

Обухівська міська об'єднана територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій та повноважень.

2. В умовах воєнного стану правове регулювання бюджетного процесу в Україні зазнало значних змін. Внесення таких змін до бюджетного законодавства зумовлено особливостями умов, які також висвітлюються у відповідних повноваженнях учасників бюджетного процесу. В умовах воєнного часу законодавець змінив підходи до порядку виділення коштів з резервного фонду державного бюджету. Регламентуються такі основні положення: перелік суб'єктів, які мають право приймати рішення про виділення коштів резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану; у такому рішенні про виділення коштів обов'язково зазначається інформація (відомості); зобов'язання відповідних

органів та їх посадових осіб, які підлягають виконанню після прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету; перерахування залишків невикористаних коштів резервного фонду державного бюджету тощо.

3. Бюджетний процес Обухівської міської територіальної громади – це дії багатьох уповноважених осіб, на основі норм бюджетного права, виконавчого комітету місцевого самоврядування щодо складання, затвердження, розгляду та виконання бюджету та звітування про його виконання.

За підсумковими статтями доходів та видатків бюджету Обухівського міського територіального товариства на 2021 рік спостерігаємо перевиконання бюджету за доходами загального фонду на 8%, спеціального фонду – на 5,3%. За видатками бюджету спостерігається недовиконання: за загальним фондом – на 3,83%; за спеціальним фондом – на 9,67 %.

У 2021 році бюджет Обухівського міського територіального товариства профіцитований по загальному фонду: 105174116 грн.; є дефіцит по спеціальному фонду: -100307049 грн.

Таким чином, враховуючи все вищевикладене, можна зробити висновок, що Обухівська міська територіальна громада на 2021 рік в цілому є ефективною.

4. Основними шляхами вирішення проблем покращення умов для збалансованого та системного розвитку Обухівської міської територіальної громади, її соціального розвитку, підвищення добробуту населення громади та наближення його до європейських стандартів є: вирішити питання виведення з тіні власників земельних паїв, які самостійно їх обробляють, так званих «незалежних працівників», оскільки переважна більшість із них, отримуючи доходи від господарювання на цих ділянках землі, не декларують їх. податкові органи і, відповідно, не сплачують податки до бюджетів різних рівнів; керівництву Обухівської міської територіальної громади безоплатно та земельні ділянки сільськогосподарського призначення, на які закінчуються договори оренди, передавати в оренду лише на конкурентних засадах, тобто через електронні земельні аукціони. Застосування цього методу значно збільшить надходження до сільського бюджету орендної плати від юридичних або фізичних

осіб; необхідність продовження більш ефективної роботи із залучення міжнародних грантів до сільського суспільства для соціально-економічного розвитку території; розглянути можливість будівництва за рахунок міжнародних грантів підприємства з сортування та переробки твердих побутових відходів, що покращить ситуацію з безробіттям, стане новим джерелом наповнення дохідної частини бюджету фінансовими ресурсами та вирішить одну з основних проблем регіон - екологічна ситуація; переглянути штатний розпис та структуру Обухівської міської територіальної громади для зменшення навантаження на бюджет громади; збільшення видатків на розвиток малого та середнього бізнесу в суспільстві з метою зменшення безробіття серед працездатного населення, створення нових робочих місць і, як наслідок, збільшення джерел надходжень до бюджету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьєва Є. А. Фінансово-правова основа діяльності об'єднаних територіальних громад. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2020. Випуск 4(48). С. 54–58. DOI [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.4\(48\).232693](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.4(48).232693).

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3. Виконання бюджету в умовах війни: прогноз тенденцій. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/vykonannya-byudzhetu-v-umovakh-viynuprohnoz-tendentsiy>

4. Виконання бюджету Обухівської міської ради. URL: <https://obcity.gov.ua/miska-rada/vikonannya-byudzhetu/>

5. Волкова В. В., Волкова Н. І. Організаційно-економічні засади розвитку місцевих бюджетів в умовах реформування місцевого самоврядування (на прикладі Вінницької міської територіальної громади). Економіка і організація управління. 2021. № 4(44). С. 258–167. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.4.14>.

6. Деякі питання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам. Постанова Кабінету міністрів України від 16.09.15 р. № 727 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/6-2015-%D0%BF#n18>

7. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022р. №252. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-formuvannya-ta-vikonannya-miscevihbyudzhetiv-u-period-voyennogo-stanu-252>

8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

9. Кабінет Міністрів України - Реформа децентралізації. Головна | Кабінет Міністрів України. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivnevryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>

10. Катан Л. І., Качула С. В., Демчук Н. І., Павлова Д. К. Формування місцевих бюджетів в умовах реформування суспільних фінансів України. Агросвіт. 2020. № 3. С. 3–12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.3.3>.

11. Клочан В. В., Мірошник В. О., Надточий К. П. Особливості об'єднання територіальних громад в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 1. С. 142–147. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.1.142>

12. Когут Ю.М., Ковач-Румп Г.Л. Фінансова децентралізація в Україні та її вплив на формування місцевих бюджетів: досягнення і недоліки. «Ефективна економіка». 2021. №9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/77.pdf

13. Конституція України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

14. Кульчицький М. І., Пазовська Л. Е. Тенденції та проблеми формування доходів місцевих бюджетів в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3 (8). С. 296-301.

15. Маршук Л. М., Мовчан Д. О., Покойовий О. О. Особливості в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-61>.

16. Місцеві бюджети – що з виконанням за перші три місяці повномасштабної війни? Вокс Україна. 11.08.2022. URL: <https://voxukraine.org/mistsevi-byudzhety-shho-z-vykonanniam-za-pershi-try-misyatsipovnomasshtabnoyi-vijny/>

17. Місцеві бюджети в умовах війни: регіональний вимір та джерела наповнення. URL: <https://od.org.ua/uk/miszevi-budgeti-v-umovah-vijni/>

18. Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314 «Про затвердження Типової форми прогнозу місцевого бюджету й Інструкції щодо його складання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-21#Text>

19. Наповнення місцевих бюджетів під час воєнного стану: виявлення резервів та залучення додаткових джерел фінансування. Громадський простір.

13.07.2022. URL: <https://www.prostir.ua/?news=napovnennyamistsevyh-byudzhativ-pid-chas-vojennoho-stanu-vyyavlennya-rezerviv-ta-zaluchennya-dodatkovyh-dzherelfinansuvannya>

20. Онишук І. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 8 місяців 2022 року/ ШведськоУкраїнський Проект «Підтримка децентралізації в Україні», SALARInternational. URL:

<file:///D:/Desktop/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%B1.%20%D1%84%D0%BE%D0%BD>

<file:///D:/Desktop/%D0%B4/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D0%B2%D0%B>

<file:///D:/Desktop/8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1>

<file:///D:/Desktop/%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B1%D1%8E%D0%>

<file:///D:/Desktop/B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%208%20%D0%>

[BC%D1%96%D1%81%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B2%202022%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.html](file:///D:/Desktop/BC%D1%96%D1%81%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B2%202022%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.html)

21. Особливості бюджетного процесу в умовах воєнного стану. Пресцентр ініціативи "Децентралізація". URL: <https://decentralization.gov.ua/>

22. Офіційний сайт Обухівської міської ради. URL: <https://obcity.gov.ua/>

23. Офіційний сайт Обухівської районної ради Київської області. URL: <https://obuhivska-rayrada.gov.ua/>

24. Павленко О.П., Лагно О.О. Проблеми формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. В Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами» 17 листопада 2021 р. 2021. С.118-120.

25. Паспорти бюджетної програми Обухівської міської ради. URL: <https://obcity.gov.ua/miska-rada/pasporti-byudzhetnoi-programi/>

26. Паспорти бюджетної програми Обухівської міської ради. URL: <https://obcity.gov.ua/miska-rada/pasporti-byudzhetnoi-programi/>

27. Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2022р. №181-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2022-%D1%80#Text>

28. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.

29. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану: Постанова Кабінет Міністрів № 590 від 9.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#Text>

30. Проект Державного бюджету на 2023 рік для місцевого самоврядування. Місцеві фінанси. 21.09.2022. URL: <https://auc.org.ua/novyna/proyekt-derzhavnogo-byudzhetu-na-2023-rik-dlya-miscevogo-samovryaduvannya>

31. Рошило В. І. Шляхи реформування системи міжбюджетних відносин у контексті децентралізації бюджетної системи України. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2020. Вип. I–II (77–78). С.170–182.

32. Статут Обухівської міської об'єднаної територіальної громади Київської області. URL: <https://obcity.gov.ua/gromadyanam/proekt-statutu-gromadi/statut-obukhivskoi-miskoi-obiednanoi-teritorialnoi-gromadi-kiivskoi-oblasti/>

33. Стратегія сталого розвитку Обухівської територіальної громади до 2030 року. URL: <https://kievvlast.com.ua/project/resources/attachments/41jFdOLr.pdf>

34. Уряд спростив механізм здійснення операцій з управління бюджетними коштами. Децентралізація. 20.06.2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15100>

35. Явтушенко А. В. Формування місцевих бюджетів та шляхи їх покращення в умовах децентралізації влади. Таврійський науковий вісник. 2021. № 1. С. 62-68.

ДОДАТКИ

Додаток А

Інформація про виконання бюджету Обухівської міської територіальної громади
по доходах загального фонду за 2021 рік

Найменування	Затверджений план на 2021 рік (з урахуванням змін) (грн.)	Факт за 2021 рік (грн.)	Відхилення від плану(+/-)(грн.)	% виконання плану
Податкові надходження	456902659,00	504366013,18	47463354,18	110,4
Податок та збір на доходи фізичних осіб	316934300,00	338265814,11	21331514,11	106,7
Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	6000,00	7930,35	1930,35	132,2
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	110500,00	126505,86	16005,86	114,5
Рентна плата за спеціальне використання води	0,00	12,16	12,16	0,0
Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	52600,00	52671,9	71,90	100,1
Рентна плата за користування надрами місцевого значення	256000,00	256032,06	32,06	100,0
Внутрішні податки на товари та послуги (акцизний податок)	34449000,00	40445446,16	5996446,16	117,4
Податок на майно в т.ч.	37054659,00	43733510,39	6678851,39	118,0
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними та фізичними особами	8185559,00	12147583,57	3962024,57	148,4
земельний податок та орендна плата з юридичних осіб та фізичних осіб	28639600,00	31329260,15	2689660,15	109,4
транспортний податок	229500,00	256666,67	27166,67	111,8
Туристичний збір	59300,00	69829,43	10529,43	117,8
Єдиний податок	67980300,00	81408260,76	13427960,76	119,8
Неподаткові надходження	5651500,00	7601495,32	1949995,32	134,5
Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету	3000,00	7289,00	4289,00	243,0
Плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів	650000,00	710136,99	60136,99	0,0
Штрафні санкції за порушення законодавства про патентування, за порушення норм регулювання обігу готівки та про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг	0,00	4150,84	4150,84	0,0
Адміністративні штрафи та інші санкції	50000,00	86283,29	36283,29	172,6
Адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів	103000,00	251806,17	148806,17	244,5
Плата за встановлення земельного сервіту	104000,00	106668,24	2668,24	102,6

Кошти гарантійного та реєстраційного внесків, що визначені Законом України "Про оренду державного та комунального майна", які підлягають перерахуванню оператором електронного майданчика до відповідного бюджету	5600,00	10434,80	4834,80	186,3
Плата за надання адміністративних послуг	3674500,00	4843346,6	1168846,60	131,8
Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	800000,00	1135782,12	335782,12	142,0
Державне мито	219600,00	340853,09	121253,09	155,2
Орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, місцевими радами		4126,99	4126,99	0,0
Інші надходження	12500,00	71312,01	58812,01	570,5
Кошти за шкоду, що заподіяна на земельних ділянках державної та комунальної власності, які не надані у користування та не передані у власність, внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу; відшкодування збитків за погіршення якості ґрунтового покриву тощо та за неoderжання доходів у зв'язку з тимчасовим невикористанням земельних ділянок	29300,00	29305,18	5,18	100,0
Усього доходів без урахування міжбюджетних трансфертів	462554159,00	511967508,50	49413349,5	110,7
Офіційні трансферти	143127287,47	142214968,98	-912318,49	99,4
Від органів державного управління	143127287,47	142214968,98	-912318,49	99,4
Субвенції з державного бюджету	121567540,00	121567540,00	0,00	100,0
Дотації з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	4521300,00	4521300,00	0,00	100,0
Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	17038447,47	16126128,98	-912318,49	94,6
Разом доходів	605681446,47	654182477,48	48501031,01	108,0

АНОТАЦІЯ

Кириленко В.М. «Механізми формування та виконання місцевих бюджетів»
Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне
управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний
університет, 2023

Випускна кваліфікаційна робота містить вступ, 2 розділи, висновки, список
використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінок, у роботі
наявні 6 таблиць, 1 рисунок, список джерел з 35 найменувань.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена вивченню особливостей
формування та виконання місцевих бюджетів у воєнний період. Крім того,
проаналізовано ефективність формування і виконання бюджету міської
територіальної громади, його механізм та запропоновано напрями його
вдосконалення.

Ключові слова: бюджет, територіальна громада, доходи та видатки
бюджету, місцевий бюджет, виконання бюджету.

SUMMARY

Kyrylenko Vladyslav «Mechanisms of formation and implementation of local budgets» Final qualifying work for obtaining Bachelor of specialty 281 «Public Management and Administration», educational program «Public Management and Administration». State University of Trade and Economics, 2023.

In the work contains an introduction, 2 chapters, conclusions, a list of used sources. The total volume of the work is 45 pages, the work contains 6 tables, 1 figure, a list of sources with 35 names.

In the work is devoted to the study of the peculiarities of the formation and execution of local budgets during the wartime period. In addition, the effectiveness of the formation and implementation of the budget of the urban territorial community, its mechanism, and directions for its improvement are proposed.

Key words: budget, territorial community, budget revenues and expenditures, local budget, budget execution.

управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Кириленко Владислав Миколайович, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Механізми формування та виконання місцевих бюджетів» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«03» Червня 2023 року

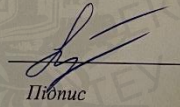
 (підпис)

Я, Кириленко Владислав Миколайович, цим засвідчую, що є автором
випускної кваліфікаційної роботи на тему: «Механізми формування та виконання
місцевих бюджетів» несу повну відповідальність за достовірність, точність та
повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована,
за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я
підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для
службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною
раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний
депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в
базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«08» Листопада 2023 року

Підпис

Кириленко В.М.
Прізвище, ініціали

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

РЕЦЕНЗІЯ

на випускну кваліфікаційну роботу Кириленка Владислава Миколайовича на тему: «Механізми формування та виконання місцевих бюджетів», виконаної на здобуття ОС «Бакалавр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у Державному торговельно-економічному університеті

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота носить актуальний характер, вирізняється своєчасністю, оскільки присвячена питанням формування та виконання місцевих бюджетів, на прикладі Обухівської міської територіальної громади.

У ході виконання роботи визначено особливості формування та виконання бюджету міської територіальної громади у воєнний період, проаналізовано ефективність виконання бюджету, розглянуто механізми формування та виконання бюджету міської територіальної громади та запропоновано напрями його вдосконалення.

Дослідження у випускній кваліфікаційній роботі здійснено на основі даних про формування та виконання місцевого бюджету Обухівської міської територіальної громади Київської області.

Обухівська територіальна громада – є самостійною самоврядною адміністративно-територіальною одиницею, у межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування.

Випускна кваліфікаційна робота містить вступ, 2 розділи, висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 45 сторінок, у роботі наявні 6 таблиць, 1 рисунок, список джерел з 35 найменувань.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування та виконання місцевих бюджетів.

Об'єктом дослідження є процес формування та виконання місцевих бюджетів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів механізмів формування та виконання місцевих бюджетів. Поглиблені дослідження здійснені на матеріалах Обухівської міської територіальної громади.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам, виконана у повному обсязі і заслуговує на позитивну оцінку, а її автор Кириленко Владислав Миколайович на отримання кваліфікації бакалавра зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент
ПЕЧЕРСЬКА РАЙОННА
В МІСТІ КИСВІ
ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Керівник

Кондрашова Н.М.

